

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/631/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1214211016
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Považan
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1214211016.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľa: L. I., T. XX.XX.XXXX, H. M. XXXX/XX, C., proti odporcovi: Stály rozhodcovský súd pri IURO, s.r.o., Miletičova 7, Bratislava, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, na odvolanie navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II zo dňa 21. augusta 2014, č. k. 7C/109/2014 - 23, ktorým súd zastavil konanie takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e** .

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa zastavil konanie proti odporcovi označenému ako „Stály rozhodcovský súd pri IURO, s.r.o., Miletičova 7, Bratislava“, v ktorom sa navrhovateľ domáhal, aby súd zrušil rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu pri IURO, s.r.o. zo dňa XX.XX.XXXX, Č.. Y.. X/XXXX-M.-XX. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 18 ods. 1 Obč. zák., podľa ktorého spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby, ktorými sú podľa ods. 2 cit paragrafu: a) združenia fyzických alebo právnických osôb, b) účelové združenia majetku, c) jednotky územnej samosprávy, d) iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon. Ďalej paragrafom 19, § 103, § 104 O.s.p. a § 12 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní.

Poukázal na to, že súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky konania. Jednou z podmienok konania je spôsobilosť byť účastníkom konania, ktorú má len ten subjekt, ktorý má spôsobilosť mať práva a povinnosti (právna subjektivita), prípadne ten, ktorému ju zákon priznáva. Subjekt označený v tomto konaní ako odporca nie je fyzickou ale ani právnickou osobou a vychádzajúc z ustanovenia § 12 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní a zo Štatútu stáleho rozhodcovského súdu pri IURO, s.r.o. dospel k záveru, že odporca označený ako Stály rozhodcovský súd pri IURO, s.r.o., Miletičova 7, Bratislava, bol v súlade s § 12 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní zriadený a je udržiavaný právnickou osobou IURO, s.r.o., a na rozdiel od samotnej právnickej osoby - zriaďovateľa, nie je nositeľom právnej subjektivity. To znamená, že nie je spôsobilý mať

- 2 -

práva a povinnosti a teda nemá ani spôsobilosť byť účastníkom konania, nakoľko podľa § 19 O.s.p. takúto spôsobilosť má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti. Z výkladu ustanovenia § 12 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní vyplýva, že právna úprava právnu subjektivitu stálemu rozhodcovskému súdu nepriznáva. Podľa tohto zákonného ustanovenia právnická osoba, ktorá podľa § 18 ods. 1 Obč. zák. má spôsobilosť mať práva a povinnosti (právnu subjektivitu), môže na základe zákona (č. 24/2002 Z. z.) a na svoje náklady zriadiť a udržiavať stály rozhodcovský súd. Stály

rozhodcovský súd pri IURO s.r.o. vznikol teda na základe rozhodnutia právnickej osoby vytvoriť takýto subjekt (orgán), čo je vyjadrené aj v jeho názve. To znamená, že to nie je zákon, na základe ktorého bol zriadený stály rozhodcovský súd označený v návrhu ako odporca, ale právnická osoba na základe zákona, § 12 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní zriadila rozhodcovský súd. Úprava všetkých organizačných záležitostí, týkajúcich sa postavenia a činnosti rozhodcovského súdu, je zverená do právomoci zriaďovateľa, nie samotného rozhodcovského súdu. Tento má vystupovať len ako orgán (organizačná zložka zriaďovateľa), ktorému je v zmysle zákona o rozhodcovskom konaní zverená právomoc rozhodovať spory. Ustanovenie § 12 zákona o rozhodcovskom konaní nepripúšťa výklad, ktorý by viedol k nazeraniu na rozhodcovské súdy ako samostatné právne subjekty. Zákon priamo nepomenúva rozhodcovské súdy právnickými osobami, nepriznáva im samostatnosť z hľadiska vykonávania právnych úkonov navonok, ale ich obmedzuje len na špecializovanú činnosť v zmysle Zákona o rozhodcovskom konaní. Organizácia činnosti rozhodcovského súdu je jednoznačne zverená právnickej osobe - zriaďovateľovi, ktorý ako jediný môže vystupovať v civilnom procese ako osoba s procesnou subjektivitou. Vychádzajúc zo zákonnej úpravy podľa § 12 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z., § 18 ods. 1 OZ dospel súd k záveru, že označený odporca v návrhu nie je právnickou osobou a nemá spôsobilosť byť účastníkom konania v zmysle § 19 O.s.p., t.j. nemá procesnú subjektivitu a táto nevyplýva ani z jeho štatútu. Spôsobilosť byť účastníkom konania je základnou podmienkou občianskeho súdneho konania, nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania znamená taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť a preto súd prvého stupňa konanie zastavil (§ 104 ods. 1 veta prvá O.s.p.).

V lehote na podanie odvolania navrhovateľ doručil súdu „Úpravu a rozšírenie žaloby“, kde odporcov označil ako : 1. IURO, s.r.o., Miletičova 7, Bratislava, IČO : 35 979 011 a 2. U. I., I. XXXX/X C. a súčasne doručil ďalšie podanie - odvolanie. V odvolaní poukázal na § 40 ods. 1 a 2 zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, § 228 ods. 1 a 3 O.s.p. v spojení s ktorým uviedol, že mal a aj naďalej má pochybnosti o zákonnosti rozsudku rozhodcovského súdu a v súlade s poučením uvedeným v rozsudku a v zákonom stanovenej lehote podal žalobu o zrušenie rozsudku. V ďalšom odcitoval § 43 O.s.p. v nadväznosti naň predostrel svoje prekvapenie nad postupom prvostupňového súdu, ktorý najprv vo veci vytýčil pojednávanie a potom uznesením konanie zastavil.

V úprave a rozšírení žaloby uviedol, že na strane odporcu už neuvádza pôvodne označeného odporcu ale jeho zriaďovateľa, IURO, s.r.o., Miletičova 7, 821 08 Bratislava, IČO : 35 979 011 a U. I., I. XXXX/X, XXX XX C., Slovenská republika, štátna príslušnosť - SR. Obsah odôvodnenia tohto podania je v ďalšom úplne totožný s obsahom podanej žaloby.

- 3 -

Odvolací súd vec prejednal podľa § 212 ods. 1, § 214 ods. 2 O.s.p. bez nariadenia pojednávania v intenciách podaného odvolania a po preskúmaní veci dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

V občianskom súdnom konaní sú účastníkmi konania (§ 90 O.s.p.) žalobca a žalovaný. Podľa § 19 O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva. Podľa § 103 O.s.p. je súd povinný kedykoľvek za konania prihliadať na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 104 ods. 1 O.s.p.). Ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia, pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví (§ 104 ods. 2 O.s.p.).

Od nedostatku podmienky konania (za ktorý treba považovať aj nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania) treba odlišovať vady podania (vrátane žaloby), spočívajúce v nesprávnom označení subjektu, ktorý je inak spôsobilý byť účastníkom konania. Príčinou väd označenia účastníkov v žalobe môžu byť medziiným chyby v písaní, alebo iné zrejme nesprávnosti, ktoré sa vyskytli pri písomnom vyhotovení žaloby. Ak žaloba neobsahuje označenie účastníkov konania alebo všetky údaje potrebné k označeniu účastníkov konania, alebo ak je žaloba v časti označujúcej účastníkov neurčitá alebo nezrozumiteľná

(neumožňuje ich presnú identifikáciu) alebo ak je zjavný logický rozpor medzi označením účastníka konania a inými údajmi o tomto účastníkovi obsiahnutými v žalobe, je súd povinný pokúsiť sa odstrániť tieto vady podania postupom podľa § 43 O.s.p., v zmysle ktorého súd uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní, pričom v uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať; ak účastník v ustanovenej lehote podanie neopraví alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania. Ak je ale odporca v žalobe označený úplne, presne, určito a zrozumiteľne tak, ako je tomu v danom prípade, nejde o vadu konania. Pokiaľ bol v žalobe úplne, presne, určito a zrozumiteľne označený za účastníka konania ten, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, ide o nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Ten, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, nemôže v občianskom súdnom konaní vstúpiť do procesného vzťahu. V takto vadne začatom konaní nemôže vzniknúť procesnoprávny vzťah, lebo tu chýba jeden z jeho základných prvkov - jedna spôsobilá strana občianskoprávneho sporu. Súd je preto povinný kedykoľvek v konaní prihliadnuť na tento nedostatok podmienky konania a konanie zastaviť (§ 103 O.s.p. v spojení s § 104 O.s.p.). Vzhľadom k tomu, že súd v prípade neodstrániteľného nedostatku podmienky konania nemôže v konaní pokračovať a je povinný konanie zastaviť, nemôže do takto (vadne) začatého konania pristúpiť ďalší účastník (§ 92 ods. 1 O.s.p.) a nemôže ani dôjsť k zámene účastníkov (§ 92 ods. 4 O.s.p.).

V prejednávanej veci navrhovateľ označil odporcu ako „Stály rozhodcovský súd pri IURO, s.r.o., Miletičova 7, Bratislava“. Podaním doručeným súdu prvého stupňa

- 4 -

v odvolacej lehote upravil pasívne legitimovaného na odporcu 1 a 2. Odporcu 1 označil ako IURO, s.r.o., Miletičova 7, 821 08 Bratislava, IČO : 35 979 011 a U. I., I. XXXX/X, XXX XX C., Slovenská republika, štátna príslušnosť - SR ako odporcu 2.

Spôsobilosť byť účastníkom konania, označovaná aj ako procesná subjektivita, je základnou podmienkou občianskeho súdneho konania a spočíva v existencii spôsobilosti určitého subjektu mať procesné práva a povinnosti. Táto podmienka konania musí byť splnená tak na strane navrhovateľa ako i na strane odporcu, a to v priebehu celého súdneho konania, preto ju súd skúma ex offio nielen po začatí konania, ale i potom. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O.s.p.). Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že procesnou subjektivitou disponuje buď subjekt, ktorý má hmotnoprávnu subjektivitu, alebo subjekt, ktorému procesnú subjektivitu zákon vyslovene priznáva (ide o subjekty, ktoré zákon expressis verbis za účastníkov konania označuje, § 186 ods. 1 O.s.p., § 250ze O.s.p., a pod..). Keďže pôvodne označený odporca nespadá pod druhú z týchto možností, procesnú subjektivitu mu podľa tohto ustanovenia priznať nemožno.

Pokiaľ ide o hmotnoprávnu subjektivitu, tú treba skúmať z hľadiska hmotnoprávných predpisov. Občiansky zákonník za účastníkov občianskoprávných vzťahov označuje jednak fyzické osoby, jednak právnické osoby. Keďže pôvodne označený odporca nie je fyzickou osobou, je treba skúmať, či ho nemožno považovať za právnickú osobu, ktorá má hmotno - právnu subjektivitu vždy (§ 18 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Právnickými osobami sú združenia fyzických alebo právnických osôb, účelové združenia majetku, jednotky územnej samosprávy alebo iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon (§ 18 ods. 2 Obč. zák.). V prejednávanej veci je nesporné, že navrhovateľ sa môže domáhať uplatneného nároku (náhrady škody) len voči subjektu, v tomto prípade nositeľa právnej subjektivity, zriaďovateľa rozhodcovského súdu. Rozhodcovský súd je vnútornou organizačnou zložkou zriaďovateľa, bez právnej subjektivity.

Podľa § 12 ods. 1 Zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, právnická osoba môže na základe tohto zákona a na svoje náklady zriadiť a udržiavať stály rozhodcovský súd. Podľa § 12 ods. 2 Zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, zriaďovateľ stáleho

rozhodcovského súdu je povinný vydať štatút a rokovací poriadok ním zriadeného stáleho

rozhodcovského súdu a vychádzajúc z ustanovenia cit. paragrafu a Štatútu stáleho Rozhodcovského súdu pri IURO, s.r.o., Miletičova 7, 821 08 Bratislava, IČO : 35 979 011, pôvodne označený rozhodcovský súd na rozdiel od samotnej právnickej osoby - zriaďovateľa nie je nositeľom právnej subjektivity, to znamená, nie je spôsobilý mať práva a povinnosti a teda nemá spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19 O.s.p.). Ustanovenie § 12 ods. 1 Zákona o rozhodcovskom konaní hovorí o právnickej osobe, ktorá zriadi rozhodcovský súd a tento udržiava. Následne zriaďovateľ vydá štatút a rokovací poriadok. Úprava všetkých organizačných záležitostí, týkajúcich sa postavenia a činnosti rozhodcovského súdu, je zverená do právomoci zriaďovateľa, nie samotného rozhodcovského súdu. Tento má vystupovať len ako orgán (organizačná zložka zriaďovateľa), ktorému je v zmysle zákona o rozhodcovskom konaní zverená právomoc rozhodovať spory.

- 5 -

Ustanovenie § 12 Zákona o rozhodcovskom konaní nepripúšťa výklad, ktorý by viedol k nazeraniu na rozhodcovské súdy ako samostatné právne subjekty. Zákon priamo nepomenúva rozhodcovské súdy právnickými osobami, nepriznáva im samostatnosť z hľadiska vykonávania právnych úkonov navonok, ale ich obmedzuje len na špecializovanú činnosť v zmysle Zákona o rozhodcovskom konaní. Organizácia činnosti rozhodcovského súdu je jednoznačne zverená právnickej osobe - zriaďovateľovi, ktorý ako jediný môže vystupovať v civilnom procese ako osoba s procesnou subjektivitou.

Vychádzajúc zo zákonnej úpravy podľa § 12 ods. 1 Zákona č. 244/2002 Z.z., § 18 ods. 1 OZ dospel súd k záveru, že označený žalovaný v žalobnom návrhu nie je právnickou osobou a nemá spôsobilosť byť účastníkom konania v zmysle § 19 OSP, tj. nemá procesnú subjektivitu a táto nevyplýva ani z jeho štatútu. Spôsobilosť byť účastníkom konania je základnou podmienkou občianskeho súdneho konania, nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania znamená taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť. Podľa § 104 ods. 1, prvá veta, OSP, ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Odvolačí súd predmetné podanie navrhovateľa označené ako „ Úprava a rozšírenie žaloby „, neposudzoval ani ako návrh na zámenu ani pripustenie vstupu ďalšieho účastníka na strane odporcu podľa § 92 ods. 1 a 4 O.s.p. Ak v návrhu označený účastník nemá právnu subjektivitu (nie je spôsobilý byť účastníkom súdneho konania), nemohol by súd pripustiť, aby na jeho miesto vstúpil alebo pristúpil do už začatého konania subjekt s právnou subjektivitou, nakoľko nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienky tohto konania, pre ktorý treba konanie zastaviť (rozsudok NS SR z 28.11.2001, sp. zn. 5Cdo 130/01).

V prejednávanej veci teda nešlo o vadu návrhu na začatie konania, ktorú navrhovateľ svojím podaním doručeným súdu dňa 11. 09. 2014 jednoducho odstránil. Z obsahu spisu, predložených listinných dokladov preukazujúcich dôvodnosť uplatneného nároku nevyplýva, že by sa pri označovaní odporcu vyskytla chyba v písaní alebo iná zrejma nesprávnosť, alebo že by údaj označujúci odporcu bol v logickom rozpore s inými časťami žaloby (petitom) alebo s opísaním rozhodujúcich skutočností (odôvodnením). Ak je odporca v návrhu označený úplne, presne, určite a zrozumiteľne, ako to bolo aj v danej veci, nie je vadou podania skutočnosť, že označený odporca nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, lebo ak bol v návrhu takto (úplne, presne, určite a zrozumiteľne) označený za účastníka konania ten, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom, ide o nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť.

Súd prvého stupňa teda nemal ani možnosť postupovať podľa § 43 O.s.p., lebo návrh nebol vadným podaním v zmysle uvedeného ustanovenia. Podaním návrhu proti subjektu nespôsobilému byť účastníkom konania nemohol v danom prípade vzniknúť procesnoprávny vzťah medzi účastníkmi, lebo tu od samého začiatku chýbal jeden z jeho základných prvkov - spôsobilá strana občianskoprávneho sporu.

- 6 -

V prejednávanej veci navrhovateľ kvalifikovaným spôsobom označil ako odporcu nekvalifikovaný subjekt (toho, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania) a preto odvolací súd nemal inú možnosť, ako napadnuté uznesenie v časti týkajúcej sa zastavenia konania podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdiť.

Argumentácia navrhovateľa o nariadení súdneho pojednávania a následnom zastavení konania je z hľadiska procesného výsledku konania právne irelevantná a preto odvolací súd nemá dôvod sa ňou zaoberať.

V odvolacom konaní nebolo komu priznať náhradu trov konania, keďže navrhovateľ bol neúspešný a ako odporca bol označený subjekt bez právnej subjektivity.

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.